

Gemeenteraad 18 juni 2013.

De PvdA kaders voor de begroting 2014 e.v.

Geachte voorzitter,

Deze keer geen kadernota, maar een *zoekopdracht*. Dat is weer eens wat anders. Maar voor wij ingaan op deze “zoekopdracht naar geld”, willen wij het toch even in een breder perspectief plaatsen.

Als gevolg van de bezuinigingen van het Rijk, moet deze gemeente wederom op zoek naar ongeveer 1 miljoen euro structureel. Waar halen we het vandaan? En dat binnen een wereld waarin de Dagobert Ducks steeds rijker worden en de Donald Ducks maar blijven schrapen. De topinkomens zijn gestegen met 6% naar gemiddeld 550K per jaar, de multinationals betalen nauwelijks belasting, de directeur van Ziggo verdient ongeveer de helft van de totale begroting van de gemeente De Marne (bijna 16 miljoen per jaar) en meerdere voetballers verdienen een veelvoud van onze begroting. Een rare wereld toch? Een wereld waarin we *niet zouden hoeven te bezuinigen*, maar een wereld waarin we het geld *beter moeten verdelen*! Een wereld waarin moraliteit kennelijk niet meer geldt, zolang de regels maar gevolgd worden. Laat duidelijk zijn dit is niet de wereld die de PvdA voorstaat!

Het geld anders verdelen in de wereld lukt natuurlijk niet. Geld geeft *macht* en dat laatste geven de Dagoberts nimmer uit handen. Hoezeer ze ook de fout in zijn ingegaan. De zaken louter overlaten aan de markt is daarom niet alleen een farce, maar deze zelfde markt heeft er een ongelofelijke puinhoop van gemaakt. *Geld en moraal gaan niet samen*! Helaas papagaaien politici elkaar te veel na en nemen we met elkaar niet de verantwoordelijkheid dat dit anders moet. Ook onze eigen partij heeft hier aan bijgedragen. Maar wie niet, zou ik zeggen? Nog even en we geven onze samenleving volledig over aan instituties, systemen en de markt. Hoelang zou het nog duren dat een miljardair een gemeente opkoopt?

Ook in onze eigen omgeving gebeuren rare dingen. Misschien zijn er wel meer voorbeelden, maar deze is actueel. Het schoolbestuur van L&E reist af naar Canada, geeft een hoge afkoopsom mee aan de ex-directeur, heeft dure interim's aan het werk en heeft geen geld voor de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan? De gemeente heeft voor dit plan nog ruim 3 miljoen nodig, *die er niet is*. De noodzaak van deze investering (totaal 6,5 miljoen) wordt onderschreven door de partijen en staat vast. En de investering levert straks, voor zowel de schoolbesturen, als de gemeente besparingen op.

Dezelfde schoolbesturen beschikken *wel* over voldoende middelen om hier aan mee te betalen. En het zijn ook nog eens *hun* scholen. Hoe gaan wij het aan onze inwoners uitleggen dat zij straks hogere gemeentelijke lasten moeten betalen en/of dat het zwembad wordt wegbezuinigd, terwijl er dus *eigenlijk maatschappelijk geld genoeg is bij de schoolbesturen*? [Note: De PvdA fractie heeft goed naar de inspreker, mevrouw Knol geluisterd, als het op het openhouden van het zwembad in Leens aankomt. Wij zullen er in ieder geval ons best voor doen.] Partijen zullen dit plan *samen* tot een goed resultaat moeten brengen. Wat de PvdA betreft houdt dat ook in om *samen* de maatschappelijke en morele verantwoordelijkheid te nemen. Laat de schoolbesturen op zijn minst meebetalen aan het IHP!

Maar goed, genoeg over onze volkomen op drift geraakte moraal en economie. Wij zijn gaan zoeken naar 1 miljoen. Velen van ons zoeken daar al hun leven lang naar en vinden het niet. Een schier

onmogelijke zoekopdracht dus. Toch zijn we van start gegaan en hebben we een rondje door de gemeente gemaakt. *Niet alleen om te bezuinigen, maar ook om te investeren.* Een goede balans daar tussen is belangrijk. De gemeente is groot, dus hebben we vooraf op een rijtje gezet waar we *niet* willen zoeken en waar we *wel* willen investeren.

- In de eerste plaats: we noemen het voor het gemak maar het sociale domein. En dat zijn *veel inwoners van onze gemeente*. Het gemiddelde inkomen ligt hier *onder* de 20.000 euro per jaar. De financiële nood neemt daar toe, de voedselbanken blijven groeien en ga maar door. Dit domein wil de PvdA NIET betreden, en ik kom hier later op terug.
- De dorpen en de voorzieningen: deze hebben genoeg voor de kiezen gehad. De lopende bezuinigingen zijn nog niet allemaal geëffectueerd. Ook ontzien dus en de huidige investeringsprogramma's rond leefbaarheid en vitaliteit van de dorpen voortzetten;
- Het Onderwijs: we hebben hier al iets over gezegd. Er ligt een goed doordacht investeringsprogramma (het IHP), die we vooral moeten doorzetten. En als het allemaal ietsjes goedkoper kan, is dat prima. Verder ook ontzien, met uitzondering van één punt, maar daar komen we zo op;
- De belastingen en heffingen verhogen? Als het even kan: ontzien. De lasten zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Waar we op dit punt nog aan zouden kunnen denken, is om sommige belastingen (zoals de OZB) mede inkomensafhankelijk te maken. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Wellicht iets voor een nader onderzoek;
- De verdere economische ontwikkeling van dit gebied? Ook hier zullen we ons inziens voorzichtig te werk moeten gaan. De regionale economie is op vele fronten een belangrijke aanjager voor dit gebied. Op dit punt is het belangrijk om het investeringsprogramma *Proloog* door te zetten. En een ander punt is de toeristenbelasting. Daar is genoeg over gesproken, ontzien dus;
- De zorg? De kabinetsplannen dwingen de gemeenten om hier te bezuinigen. Misschien liggen er ook wel mogelijkheden, maar dan wel zo dat we *niet alleen opgaan in efficiëntie denken, maar de mens voorop stellen*. Degenen die het niet kunnen betalen ontzien en voldoende mogelijkheden bieden dat men oud kan worden op de plaats en de manier waarvoor men zelf kiest. En zorg kost gewoon geld, laten we daar eens aan wennen. Er wel eens aan gedacht wat het zou kosten als we bijvoorbeeld de ouderenzorg weer *zelf* op ons nemen? Dan zijn de kosten een veelvoud van wat het nu is....

De vraag blijft vervolgens, waar we het geld wel hebben gevonden? Wij geven geen concrete voorstellen, maar een richting aan waar, wat de PvdA betreft, in gezocht kan worden door het college. Bij de begrotingsbehandeling, hebben we het over de verdere concretisering.

1. Bij het aandoen van het Lauwersmeer, troffen we een prachtig en uniek natuurgebied aan, waar de gemeente, andere overheden en het bedrijfsleven veel in investeren. En het is precies dit, dat we toch even willen benadrukken. Het is niet alleen de haven en de regio die hier beter van worden, ook de werkwijze die de gemeente hier hanteert valt op en heeft onze waardering. Op twee fronten; enerzijds een projectmatige- en gebiedsgerichte aanpak en anderzijds gedegen financieel beheer. Van *een dubbeltje een kwartje maken*. Dat lukt lang niet iedereen. *Deze gebiedsgerichte aanpak en van klein geld groot geld maken, zou gemeengoed moeten zijn in onze gemeente.*

2. Zoals eerder genoemd, zouden we terugkomen op het onderwijs. Deze gemeente geeft jaarlijks ongeveer 360K uit aan leerlingenvervoer. Deze kosten worden gemaakt voor kinderen die per se het bijzonder onderwijs moeten volgen. Daar staan we 100% achter. Maar het lijkt er op dat er in dit bedrag ook kosten versluierd zitten die betrekking hebben op kinderen die vanuit andere overwegingen buiten deze gemeente naar school gaan. Met name deze laatste groep verdient ons inziens de aandacht, immers dat hoeft de gemeenschap niet te betalen. We zouden graag zien dat het college dit en wellicht ook het “oprekken van de grenzen”, zoals de gemeente Groningen wil doen, eens nader onderzoekt;
3. Op het terrein van de WMO is het goed eens te onderzoeken of een eigen bijdrage soulaas biedt. Maar dan wel onder één voorwaarde: verder de handen af van het sociale domein, alleen betreden vanuit rechtvaardigheid, geen bureaucratische toestanden en degene die het niet kan betalen ruimhartig ontzien. *De mens staat centraal!*
4. Het anders inzetten van het eigen vermogen van de gemeente kan wellicht ook ruimte geven in de begroting. Wat de PvdA betreft gaan we onderzoeken of we dit vermogen kunnen inzetten om voorzieningen in stand te houden en/of onderhoud uit te voeren en/of de *kwaliteit* van beleid en voorzieningen te vergroten.
5. Ons inziens zit deze gemeente ruim in de bezetting. Zeker als het gaat om de ondersteunende afdelingen. Het is een zoektocht waard om hier besparingen te vinden, in personele of in materiële zin. Als voorbeeld noemen we het grote aantal werkplekken waar een PC staat (de zgn SIV's);
6. De BMW samenwerking kan mogelijk ook leiden tot besparingen. Met een herindeling in het verschiep is het wellicht verstandig om op dit terrein niet te veel projecten meer op te starten en alleen dat te doen, wat concreet besparingen oplevert. In dit verband willen we nog een ander punt aanroeren. We hebben vaker in deze raad gepleit voor een *ontvlechtingclausule* in het BMW samenwerkingsconvenant. Ondanks de toezeggingen, zien we hier weinig voortgang. Indachtig de herindeling zou het goed zijn dit nu te regelen! Eigenlijk zijn we al te laat. Ontvlechting kost bijna evenveel als invlechting! En als de samenwerking wel uit elkaar valt, hebben we een mega financieel probleem;
7. De (nieuwe) werkwijze van de gemeente werpt zijn vruchten af (we noemden al het Lauwersmeer). Dit zou gemeengoed moeten zijn. Wat de PvdA betreft wordt het de hoogste tijd om de reorganisatie en cultuur verandering meer vorm te geven. Eigen mensen ontwikkelen, participeren in de samenleving en een cultuur van “wij gaan helpen” in plaats van “dit kan niet”. Hier zou een gedegen plan, inclusief een investeringsprogramma, waarbij deze omslag wordt gemaakt en waarbij de organisatie verder wordt afgeslankt, op zijn plaats zijn. Eigen huis op orde brengen voor de herindeling.

Tot slot voorzitter, een algemene oproep. Laten we met elkaar niet vervallen in louter efficiency denken en boekhouden. In deze gemeente *wonen mensen en daar doen we het voor!*